

**Obor: 69-54-E/01 provozní služby, 1. ročník**

**Školní vzdělávací program: úklid a výpomoc**

**Předmět: praní a žehlení prádla**

**Téma: praní prádla a oděvů v automatické pračce nebo prací lince**

**Cíl:** V rámci učebního nebo praktického oboru pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami seznámit žáky se správným postupem praní prádla a oděvů v automatické pračce nebo prací lince. Tento výukový list je určen žákům s IVP pro individuální vzdělávání.

#### Literatura:

Daniela Karnasová: *Technologie provozu prádeln ve zdravotnických a sociálních zařízeních pro odborná učiliště*, Septima, 2002 dostupná na webové stránce

<http://www.euroinstitut.net/ucebnice/prani-a-zehleni/>

Lucie Formáčková: *Profesní kvalifikace hospodyně 2. část*, Calcula, 2018

#### Realizace výuky:

1. A. Úvod - motivace žáků: prohlédněte si obrázky starých praček. Poznáte, zda v některé z nich prala vaše babička? <http://www.muzeum.svitavy.cz/sbirky/pracky-zdimacky-odstredivky/453-1/>

B. Zaujímavosti:

Ve starých dobách se pralo v potocích nebo řekách a prádlo se dělalo o kameny.

K nejstarším způsobům praní patřilo vytloukání špíny z prádla kamenem nebo dřevěnou holí. Praní se proto konalo při pěkném počasí. Velká úleva přišla v první polovině 18. století s vynálezem valchy, i když pro současného člověka je praní na valše již nepředstavitelnou dřinou. Až později byly upravovány místnosti na prádelny, aby bylo možné vodu ohřívat. První veřejné prádelny pro obyvatelstvo byly v Římě. Nejstarší pračky byly zhotoveny ze sudu, kterým se ručně otáčelo. Používaly se i zvony, kterými se prádlo mačkalo, a špína vytékala ven. Velkým skokem v historii praní byl vynález elektřiny. V roce 1906 sestrojil Američan Alva Fischer první elektrickou pračku. Ve stejném roce pak konstruktéři přišli s nápadem ohřevu vody přímo v pračce. Do té doby se totiž pod bubnem topilo jako v kamnech. Od tohoto vynálezu byl už jen krůček k automatickým pračkám.



2. Vlastní odborný výklad učitele podle základní osnovy:

Úkolem praní je dokonale a rychle odstranit nečistotu tak, aby se prádlo opotřebovalo co nejméně. Prádelny využívají obvykle velkokapacitní pračky, ale i běžné automatické pračky je doplňují.

Dnešní automatické pračky nabízejí speciální programy, jak na úsporné praní, bez ždímání, možnost nastavit otáčky ždímání, krátké praní, velmi znečištěné prádlo a další. Při praní v automatické pračce musíme dodržet základní principy. Do pračky vždy vkládáme prádlo roztríděné podle barev a také podle materiálů, ze kterých je oblečení vyrobené. Třídění špinavého prádla je potřebné, protože každý materiál snese jinou teplotu vody či třeba intenzitu máchání. Snažíme se vytřídit bílé prádlo, černé oblečení a barevné kousky. Důležité je roztrdit prádlo i podle materiálů. Bavlněné prádlo nebo povlečení nesmíme prát společně s vlnou a podobně. Musíme zvolit vhodný přípravek na praní, určitý program a stupeň teploty a aviváž. Spodní a jiné drobné prádlo je vhodné vložit do pracích sáčků, aby se v pračce nepoškodilo. Zipy před praním zapneme, jinak by mohly poškodit jiné druhy oblečení.

I volba vhodného pracího prostředku ovlivní praní prádla v automatické pračce. Používáme prací prášek nebo gel na bílé, černé a barevné prádlo, na vlnu, na dětské prádlo a sportovní oblečení. Prací prášek vsypeme nebo nalijeme do násypky, gelové kapsle vložíme rovnou do bubnu pračky. Velmi záleží na množství použitého pracího prostředku. Pokud použijeme velké množství prášku, vytvoří se pěna, která shromažďuje nečistoty v některých částech oblečení, například v límečku, a oděv tak bude nekvalitně vypraný.

Také množství vloženého prádla do pračky ovlivňuje kvalitu praní. Pokud dáme do pračky více prádla, než je stanoveno, nejenže se prádlo špatně vypere, ale může dojít i k poškození pračky.

V optimálně naplněné pračce by měl mezi prádlem a bubnem zůstat takový prostor, že do něj vložíme na výšku svoji dlaň.

Automatická pračka má na výběr řadu pracích programů. Existují prací programy na dětské prádlo, jemné prádlo, lůžkoviny a další.

Tyto programy samy nastaví optimální teplotu vody, počet máchání a rychlost otáček bubnu při ždímání. Liší se praní prádla v domácnosti a ve velkých provozech. Velkokapacitní prádlny používají prací linky, do kterých se na jedné straně špinavé prádlo vkládá a na druhé straně vychází vyprané.

Vyperou najednou až 50 kg prádla. I v sociálních zařízeních a v nemocnicích se někdy pere prádlo v bariérových pračkách, které mají buben rozdělený do komor a špinavé a čisté prádlo. Musí se zde dbát na hygienická pravidla při praní, protože prádlo bývá kontaminované a je třeba ho dezinfikovat. Doplňkové praní v automatických pračkách je ale ve zdravotnických i sociálních zařízeních běžné. Při práci s automatickou pračkou musíme dodržovat bezpečnostní pravidla, a to dodržet váhu suchého prádla v kg podle kapacity pračky, rovnoměrně uložit prádlo do bubnu, správně uzavřít buben a během praní ho neotevírat, zkontrolovat, zda odtok vody ústí do odpadového kanálu a po vyprání zkontrolovat, zda je buben prázdný a případné nečistoty nebo předměty z pračky odstranit.



3. Seznámení žáků se zásadami bezpečnosti a ochrany při práci, lze využít výukový list na [euroinstitut.net: http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/10/BOZP-Euroinstitut.pdf](http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/10/BOZP-Euroinstitut.pdf)

4. Obrázky s principem: postup praní prádla v automatické pračce



1. Prádlo si roztřííme podle barev a podle materiálu



2. Prádlo vložíme do bubnu pračky



3. K prádlu přidáme prací prostředek



4. K bílému prádlu přidáme bělicí prostředek



5. Buben pračky pečlivě uzavřeme



6. Nastavíme program praní a pračku spustíme

5. Pracovní list:

Rozhodněte, zda je toto tvrzení pravdivé.

V automatické pračce je možné prát úplně všechno oblečení, i kabáty, kožené bundy, saka a podobně.

Před praním musíme prádlo roztřídit podle barev a materiálů.

Automatická pračka má jen jeden prací program.

Zipy před praním zapneme.

Automatická pračka prádlo neždímá.

6. Domácí úkol:

Automatické pračky mají různé programy. Prohlédněte si tu vaši a zjistěte, co vše vaše pračka dokáže.